СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го ТРАВНЯ 1948. No. 118. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 22, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0237 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

АМУНІЦІЙНА РАДА ПЛЯНУЄ МОБІЛІЗАЦІЮ ПРОМИСЛУ

Вашингтон, 20 травня. — Урядовці нової амуніційної ради виявили, що всі їх змагання під теперішню пору мають на цілі недопустити до вибуху війни. Це вони хочуть осягнути поспішним випрацюванням пляну для промислової мобілізації. Вони виразно зазначують, що це не є ще мобілізація й тому не потрібно попадати в переполох. Плянування для переведення промислової мобілізації це частина праці уряду в загальному пляні для безпечества країни. Це оперте на теорії, що брак готовости перед першою і другою війною якраз довів до воєн. Тому тепер треба пробувати бути готовими, а тоді наша військова й економічна сила втримає мир. Урядовці кажуть, що час є важним чинником у такій підготові. Треба отже приготовляти силу якнайшвидше, а тоді напасник буде рахуватися з силою і не відважиться взяти ризика на себе.

ЖИВЕМО В НАЙБІЛЬШОМУ СТОЛІТТІ — ПРЕЗИДЕНТ ДО СТУДЕНТІВ.

Филаделфія. — Президент Труман сказав, що атомове століття це найбільше століття в цілій історії і тому наша країна хоче зробити з нього століття світового миру й добробуту та недопустити до того, щоб воно стало століттям знищення. Ці думки висловив президент у промові до студентів у каледжі Джірард, коли приїхав з Вашингтону в четвер спеціяльно на відвідини цеї школи. При цій нагоді президент обговорив відносини по школах і недостачу відповідної заплати для вчителів чи вчительок. Президент провів увесь час виключно серед хлопців, дружився з ними, жартував і їв бублики, які печуть спеціяльно в цій школі. Ця установа заложена з посмертного фонду филаделфійського бизнесмена-филантропа Стефана Джірарда перед більше ніж сто роками, дістала від нього основний капітал вартости 6 мільйонів, який тепер зріс до 85 мільйонів долярів.

КОМУНІСТИ ПРИГОТОВЛЯЛИ В НЮ ЙОРКУ СТРАЙК УСІХ ПЕРЕВОЗОВИХ ЗАСОБІВ.

Ню Йорк. — Посадник міста Вилієм О'Двайер виявив на конференції з представниками незалежної юнії Сивил Сервис Форум, що перед місяцем він мусів перервати вакації в Каліфорнії і приїхати до Ню Йорку, щоб недопустити до страйку на собвеях і інших міських засобах транспорту. Плян страйку склали наперед комуністичні провідники: Мак Магон, Санто, Гоган і Сакер і надіялися його виконати, коли посадника не стане в місті. Вони не хотіли слухати про підвишку платні на 24 центи на годину, а лише безупинно шукали притоки до зірвання переговорів і до викликання страйку, говорив посадник.

ПІДПРИЄМЦІ ПРОХАЮТЬ ЛУЇСА ВЕСТИ ДАЛЬШЕ ПЕРЕГОВОРИ.

Вашингтон. — Підприємці продукції мягкого вугілля одноголосно звернулися з проханням до голови майнерської юнії Джана Л. Луїса, щоб він дальше вів переговори в справі нового контракту праці після того, як він покинув наради.

Заки вони звернулися повoвно до Луїса, він відбув наради зі своїм штабом і заявив, що його майнери готові „до миру й до війни" і що він відкликав домів 200 членів, які складають політику юнії. Одначе він додав, що тепер ще є час на обдумання нового контракту, заки прийде 1 липень.

КОНДОН ВИЯВЛЯЄ СПРОБИ ДОБУТТЯ АТОМОВОЇ ТАЙНИ.

Вашингтон. — Д-р Е. У. Кондон, директор Красового Бюра Стандартів, виявив, що в 1944 р. один „чужинець" звернувся до нього з запитом, чи то правда, що Америка працює над виробом атомової бомби з урану. Кондон відповів, що нічого про це не знає. Він каже, що вже тоді він підозрівав, що цей чужинець може переслати інформації про атомову бомбу до Росії, хоч війна ще йшла в повнім розгарі. Оцей інцидент виявив Кондон у промові в Академії Наук. Комісія неамериканських діянь підозріває д-ра Кондона про нельояльність, і всіми способами хоче дізнатися, що знає про нього Федеральне Бюро Інвестигацій, яке передало секретареві торгівлі звіт з його діяльности. Тому, що секретар торгівлі не хотів видати звіту, палата ухвалила спеціяльний закон, щоб державні секретарі мали обовязок виявляти бажані інформації перед конгресом. Та президент Труман заявив, що не підпише законопроекту і не допустить до виявлення тайни.

СПАЦ ВИЯСНЯЄ ПОТРЕБУ 70 ЛЕТУНСЬКИХ ГРУП.

Шікаго. — Недавно уступивший голова генерального штабу ген. Карл Спац подав в одній статті причини до побудування повітряної сили з 70 груп. Він виявляє, що Америка буде будувати річно по 15,000 літаків, одначе кожного року треба буде доповнювати цю кількість до одної четвертої частини, тобто по 4,000 літаків річно. Спац має їхати до Англії в урядовій місії після 1 липня, коли то він перейде в цивільний „стан спочинку" як вислужений вояк.

ЖИДИ СКЛАЛИ ЧОТИРИ МІЛЬЙОНИ НА ДОПОМОГУ ПІД ЧАС ДВОХ ОБІДІВ.

Ню Йорк. — Навіть на жидівські відносини склалася небувала подія, коли на допомогову акцію, на зазив Юнайтед Джуїш Апіл складено в четвер ввечір на двох обідах чотири мільйони долярів. Секція власників торгівців блаватними товарами мала скласти на допомогову акцію $6,000,000 із усіх $250,000,000, що їх мають зібрати жиди в біжучому році. З цих 6 мільйонів складено 3 мільйони на обіді в готелю Асторія, а адвокати „додали" ще 1 мільйон на обіді в готелю Валтимор. Посадник міста О'Двайер видав прокламацію, признаючи місяць червень на збірку для Джуїш Апіл і на підтримку його акції в Палестині.

Два напрямки під час дебати над скитальниками в сенаті

Вашингтон, 20. травня. — Після двох років підготови прийшло сьогодні до дискусії в повнім сенаті над допущенням скитальників з Европи. Голова правничої підкомісії Чепман Реверком склав звіт з дотеперішньої праці підкомісії, яка заявилася за допущення по 50,000 нових імігрантів річно впродовж двох років. Він заявив ясно, що підкомісія боїться інфільтрації комуністів і тому поробила різні обмеження, як допущення половини нових імігрантів з балтійських країн і цих країн передвоєнної Польщі, що попали під Совєти; дальше підкомісія заявилася за першенство для фармерських робітників, а опісля для кравців та інших робітників. Підчас його звіту, як теж і підчас промов інших прихильників такого проєкту падали часті запити, у яких слідно було негодування. Ці запити виказали, що назріла завзята боротьба за зломання обмежень і за допущення більшого числа скитальників в такому напрямі, як це передбачує біл Феллоса в палаті репрезентантів. Дебату перервано до понеділка, а тимчасом візьмуть інші біли на денний порядок.

ДО КАНАДИ ПРИБУВАТИМУТЬ НОВІ ІМІГРАНТИ ЛІТАКАМИ.

Галифекс, Канада, 20. травня. — До тутешньої пристані прибув американський транспортовий корабель Марін Джомпер з новими імігрантами. Лише незначна кількість висіла тут, а решта поїхала до пристані в Ню Йорку, де вони мають прибути в пятницю. — З прибуттям нового транспорту починається доба свобіднішої іміграції скитальників до Канади. На цей рік мають приїхати з Німеччини 18,000 нових імігрантів під опікою IPO. Для цієї цілі зачартеровано кілька британських кораблів, одначе уряд поробив старання, щоб 1,400 нових імігрантів з Гамбурга приїздили літаками до Монтреалю, в Канаді і щоб таким чином можна було приспішити розселення скитальників з Німеччини. Одначе літаками будуть приїздити лише такі скитальники, яких спроваджують до Канади їхні свояки на підставі афидевітів і за яких вони заплатять кошти дороги.

БОМБОВАЛЬНИК З КОРАБЛЯ ЛЕТИТЬ 8,000 МИЛЬ.

Вашингтон. — Стало відомим, що американський літак марки P2V Нептун, збудований командою маринарки, може вилітати з корабля-літаконосця. Практично показалося це на полеті Нептуна, випущеного з 45-тонового літаконосця Корал Сі коло побережжя Вирджінії попередного місяця. При вилеті ужито до помочі пружин. Команда не подає, як далеко залетів цей бомбовальник, одначе пригадує, що він перелетів у 1946 р. простір 11,235 миль, коли вилетів з Перт, в Австралії, і прилетів до Колумбус, у стейті Огайо. Зате звідомляє команда, що інший бомбовальник, марки Бі-36, перелетів 8,000 миль, коли його випустили з корабля. Звідомляють, що такі бомбовальники можуть теж осісти на кораблі в повороті зі своєї місії.

ЗАКОНОПРОЄКТ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО СКИТАЛЬНИКА.

Вашингтон, 21. травня. — На другій сесії 80-го Конгресу конгресмен 33-го дистрикту міста Филаделфії, Гарді Скотт, вніс дня 18. травня законопроєкт ч. HR 6613 в справі признання права постійного побуту в Америці українському скитальникові Павлові Дацюкові, що минулого року приїхав як послугач пароплавом до Ню Йорку, опісля іншим кораблем до Филаделфії, де його босого придержала місцева поліція. Ним заопікувався ЗУАДКомітет та майор Дармограй. Д-р В. Галан від ЗУАДКомітету і майор Дармограй робили теж заходи, щоб одержати для Дацюка право побуту і на їх інтервенцію конгресмен Скотт теж вніс згаданий законопроєкт в Конгресі.

ТАРАСЕНКО МАЄ ГОЛОС

ОБВИНУВАЧУЄ БРИТАНІЮ ЗА ВІЙНУ В ПАЛЕСТИНІ ЗАРАХОВУЮЧИ ЇЇ ДО „ВОЮЮЧИХ".

Лейк Саксес, Н. Й., 21. травня. — Рада Безпеки О. Д. продовжувала вчора свої наради в справі арабсько-ізраїльської війни в Палестині. Під час нарад представник підсовєтської України, Василь А. Тарасенко, виступив проти Великої Британії, заявляючи, що арабська армія в Палестині є властиво британською армією та що Велику Британію належало б вважати за одну з „воюючих сторін", бо це вона, а не араби б'ють жидів. На підповіджені Громиком слова Тарасенка поодинокі представники не звертали уваги та продовжували свої наради на тему американської пропозиції щодо вимушення миру в Палестині і британської пропозиції, що Рада не має на це сили. Американську пропозицію піддержувала ще Франція, тоді як Канада схиляється до британської думки. Загально вважається, що Рада винесе відповідне компромісове рішення.

Араби перемагають в Єрусалимі

Тель Авів, Ізраїль, 21. травня. — Згідно з інформаціями арабського командування та приділених до арабських військ закордонних кореспондентів, битва за Єрусалим зближається до кінця та арабської перемоги. Переважаючі численно арабські війська в останньому здобули дальші позиції в Старому Місті та жидівській дільниці, маючи вже під своєю контролею понад 80% цілого Єрусалиму. Рукопашні бої в поодиноких місцях ще продовжуються. Араби мали здобути контролю над Воротами Сіону, замикаючи своє кільце довкола Єрусалиму та відрізуючи можливість відвороту оточених ізраїльських військ. Вчора вперше введено в дію ізраїльську авіяцію, що зробила успішну атаку на концентрацію арабських військ в районі Галилейського озіра. Сила ізраїльської авіяції невідома, але підкреслюється, що ізраїльське командування розпоряджає відповідною кількістю вишколених пілотів.

ЛИВАНЦІ ІНТЕРНУВАЛИ 41 АМЕРИКАНЦІВ З КОРАБЛЯ.

Гайфа, Ізраїль, 21. травня. — Вчора тут повідомлено, що в порті Бейрут, в Ливані, місцеві власті випровадили з американського пароплава „Марін Карп" 41 американських, 3 канадських та 25 інших громадян та інтернували їх як „сіоністів у військовому віці". Раніше ливанські власті перевели основну провірку документації і багажу подорожних, користуючись при цьому силою і насиллям, як хто проти контролі виступав.

НЕЗМІННЕ СТАНОВИЩЕ БРИТАНІЇ.

Лондон, 21. травня. — Британський уряд знову всіляко виявив своє незмінне становище як щодо жидів, так і арабів в Палестині. Секретар закордонних справ Бевин відмовляється навіть дискутувати справу визнання, згляднo невизнання держави Ізраїля, як теж виконання британських договірних зобовязань щодо арабів.

ГРАФ БЕРНАДОТТЕ ІМЕНОВАНИЙ ПОСЕРЕДНИКОМ

Лейк Саксес, Н. Й., 21. травня. — Представники „великої п'ятки", іменно: Америки, Британії, Франції, Совєтів і Китаю, вибрали вчора одноголосно племінника шведського короля Ґустава та голову Шведського Червоного Хреста, графа Фольке Бернадотте, на посередника ООД в арабсько-ізраїльській війні в Палестині. Він мав би бути нейтральним представником Ради Безпеки і до нього зможуть звертатися жиди і араби зі своїми побажаннями. Номінацію негайно переслано графові Бернадотте, що в дальших справах мав би порозуміватися безпосередньо з генеральним секретарем ОД, Тригве Лі.

„ТУЗ" КАНАДСЬКОЇ АВІЯЦІЇ ЗГИНУВ В ДОРОЗІ ДО ІЗРАЇЛЯ.

Рим, 21. травня. — Відомий „туз" канадської авіяції під час другої світової війни, Джордж Берлінґ, згинув вчора на місцевому аеродромі, як випробовуваний ним літак впав і згорів. Разом з ним згинув ще один британський пілот, Леонард Коген. Берлінґ прибув до Риму 5-го травня та був в дорозі до Палестини. Під час другої світової війни він вславився своєю успішною обороною Мальти перед атаками німецької та італійської авіяції.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОДАРУНКИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 21. травня. — Американське Військове Управління в Німеччині повідомило, що кожного місяця з Америки приходить до Німеччини пакунків з одягом, харчами, медикаментами та іншими продуктами на загальну вартість понад 10,000,000 долярів.

КОРДОН АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ В НІМЕЧЧИНІ ЗАКРИТИЙ ДЛЯ БОЛЬШЕВИКІВ

Франкфурт над Майном, Німеччина, 21 травня. — Американські військові власті в Німеччині закрили кордон своєї зони для безпосереднього подорожування совєтських представників до їх численних військових та інших місій в американській зоні. Відповідне розпорядження видав заступник американського військового губернатора, ген. Джордж Гейс. У висліді, совєтські представники можуть дістатися зі своєї зони в американську тільки через один переходний пункт в місті Гельмштедт в британській зоні. Це заставить большевиків накладати сотні миль дороги, бо досі вони могли переходити там, де їм подобалося. Американське зарядження видано як протиакцію за совєтське обмеження переходних пунктів зі західних зон до Берліна. Американська головна кватира рівночасно повідомила, що з днем 1-го червня німецька поліція в американській зоні матиме доручення контролювати всі міжнародні потяги в цій зоні, що приїжджатимуть зі совєтських зон Австрії і Чехословаччини. При цьому додається, що „з причин безпеки американська військова поліція може перебрати повну контролю потягу та провірити всіх осіб і багаж теж без приявности німецької поліції". З Берліна повідомляють, що Совєти приготовляють перебрати британський і американський аеродроми в своїй зоні і дозволити на користування ними тільки під совєтською контролею.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ ЇХ ПРОПАГАНДИ.

Берлін, 21 травня. — Совєтське військове управління в Німеччині офіційально запротестувало проти американської заборони поширювати в американській зоні всі совєтські видання. Рівночасно большевики почали конфіскувати в своїй зоні Берліна ще нечислені американські видання, що досі там поширювано, хоча американське зарядження до самого Берліна не відносилося і там в американській зоні дальше поширюються совєтські видання.

СОВЄТИЗАЦІЯ СХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 21 травня. — Тут стверджується, що большевики всупереч договірним зобов'язанням не встрявати до господарської системи німців, переводять повну совєтизацію своєї зони. В своїх заходах Совєти не тільки основно змінюють цілу систему німецького господарства, але всеціло „переделують" та наставляють його виключно на совєтські політичні та військові потреби.

БРИТАНСЬКА ТОЛЕРАНЦІЯ ДО „БУВШИХ" КОМУНОФАШИСТІВ.

Лондон, 21 травня. — Британський уряд продовжує чистку большевицько-фашистівських п'ятиколонників з відповідальних публичних постів. Міністерство скарбу повідомило, що під час цеї чистки береться до уваги головно теперішніх членів комуно-фашистівських партій, натомість „бувша приналежність" до цих партій не вистачає для звільнення урядника з його посту.

ЛЕЙБУРИСТИ ПІДДЕРЖУЮТЬ БЕВИНА В ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКІЙ ПОЛІТИЦІ.

Скерборaф, Англія, 21 травня. — Під час вчорашніх нарад річного конгресу британської Лейбуристичної партії секретар закордонних справ Бевин промовляв на тему британської закордонної політики, стверджуючи можливість конфлікту між большевизмом і демократіями і необхідність колективної безпеки демократій проти загрози червоного фашизму. Зібрані делегати гаряче піддержували закордонно-політичні концепції Бевина, відкидаючи внесену раніше „лівим крилом" резолюцію щодо тіснішої британсько-совєтської співпраці.

ФРАНЦІЯ СТУРБОВАНА НЕПЕВНІСТЮ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Париж, 21 травня. — Французький міністер закордонних справ, Жорж Бідо, говорив вчора перед сенатським комітетом закордонних справ на тему становища Франції до поодиноких міжнародних справ. Бідо не скривав свого стурбовання непевністю американської закордонної політики, від якої теж узалежнює становище Франції до поодиноких проблем. Він виразно застеріґся проти будьяких безпосередніх переговорів між Америкою і Совєтами, підкреслюючи, що Франції належиться голос у всіх міжнародних справах.

ПОДВІЙНА ПОЛІТИКА АМЕРИКИ У ВІДНОШЕННІ ДО СОВЄТІВ.

Париж, 21 травня. — В місцевих дипломатичних колах з великим зацікавленням спостерігають розвиток американсько-совєтських стосунків, що має два виразні напрямки: 1. Інтензивна військово-оборонна підготовка та рішуче і неуступчиве становище американських військових властей у відношенні до Совєтів і 2. Заходи американської дипломатії та підкреслювання „відкритих дверей" для переговорів. В дипломатичних колах вважається, що ці два напрямки радше себе доповнюють, ніж противорічать.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВЕЛИКОДЕРЖАВНОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ КОРДОНІВ З ЮГОСЛАВІЄЮ.

Рим, 21 травня. — Італійський уряд звернувся вчора окремою нотою до амбасадорів Злучених Держав Америки, Великої Британії, Франції та Совєтського Союзу, домагаючись інтервенції цих країн для точного визначення кордонів між Італією і Югославією, чого ще досі обі ці країни не могли зробити. Італія рівночасно домагається відповідної гарантії її кордонів з Югославією, на яких щораз частіше трапляються загрозливі інциденти.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КРЕМЛЬ НА СУДІ

При кінці червня зачнеться в Парижі судовий процес, який цілком певно зверне на себе увагу цілого світу. Віктор Кравченко, відомий автор книжки „Я вибрав свободу", позвав до суду французький літературний журнал "Lettres Françaises" за поміщення статті, в якій обкидано болотом цілу його особу, все його життя, називаючи його зрадником, саботажником, провокатором та злодієм, який викрав зі совєтського сховку в вашінгтонській амбасаді важні документи і передав їх департаментові стейту, надіючись за це великої винагороди. Цей журнал подав, що інформації про характер і гуляще та розпусне життя Кравченка він одержав від бувшого урядовця американсько-військової тайної служби.

Згадана стаття, як це стверджує сам Кравченко в „Ню Лідер", є перерібкою цього матеріялу, який помістив в жовтні 1947 року "Soviet Patriot", паризький часопис, контрольований совєтською амбасадою. Кравченко каже, що Кремль збирає тепер проти нього „доказовий матеріял", до якого зарахував „дві його жінки", яких він ніколи в житті не бачив і про яких ніколи не чув, а яких приведуть зі Совєтів як свідків, щоб доказати його неморальність. Будуть ще й такі совєтські свідки, що будуть „доказувати", який він негодяй і саботажник. Будуть і свідки з Америки, а між ними добре нам відомі з воєнних часів Сейерс і Кан, що то у своїй книжці „Саботаж" оклеветали український визвольний рух, а зокрема У. Н. Союз, „Свободу" та її редактора, що були примушені потім відкликати, коли У. Н. Союз загрозив видавництву цеї книжки судовим позвом. Уже ці дві особи вказують наглядно, яких то свідків назбирали Совєти.

Та не важне це, що Совєти будуть „доказувати" на цьому суді про Кравченка, бо яких сензаційних неправд вони не назбирали б, властивою сензацією буде це, що Кравченко буде доказувати. Французький совєтофільський журнал напав на Кравченка, бо перекладена на французьку мову книжка „Я вибрав свободу" стала величезною сензацією у Франції, подібно, як в Америці. До того ця книжка, як виявляється, уже розійшлася у різних мовах по цілому світі. Читають її в країнах Латинської Америки, по еспанськи і португальськи, читають її в країнах Британської Спілки, в Швеції, Норвегії, Данії, Голяндії, Італії й т. д. Підготовляються, як пише Кравченко, видання цеї книжки ще й українській, естонській та російській мовах. Всюди, кажеться далі, книжка викликала й далі викличе зацікавлення, бо помагає людям зрозуміти совєтську дійсність, бо пише правду про Совєти. Якраз цього Кремль найбільше боїться.

На цьому суді будуть розбирати такі речі: Є у Совєтах свобода слова, преси, релігії, чи її нема; може робітник у Совєтах вибирати собі заняття та місце праці, чи ні; є Совєти поліційною державою, чи не є; існує в Совєтах терор, чи його нема; є у Совєтах енкаведисти, концентраційні табори й мільйони політичних вязнів, чи їх нема, править нарід у Совєтах, чи тільки мала групка людей з Політбюра, яке держить у своїх руках усю владу, адміністративну, судейську, мілітарну і поліційну.

Не буде це суд, який був в Нюрнбергу над націстами, але й він розкриє багато зі совєтських злочинів, якщо тільки не судитимуть так, як це було в процесі за вбивство Пок. С. Петлюри.

Об'єднання і єдність

Проблеми об'єднання і єдности вже мають довгу, сиву бороду, бо їм стільки років, що й соціяльній історії людства. Їх розвязували вже на всі можливі лади теоретично і практично, а проте, вони ще й досі у великій мірі залишаються нерозв'язані, головно як іде про українців. Справу соборности, єдности, об'єднання, співпраці і т. д. у нас вже стільки разів обговорювано, обмірковувано, розв'язувано, як жодну іншу, але традиційні три партії з двома українцями ще завжди у нас покутують в теорії і на практиці, становлячи одну з найголовніших причин української лихої долі та одну з найбільших перешкод в боротьбі з нею. Було б зайво запускатися на тихі води філософії та пробувати знову від початку аналізувати цілу справу і витягати висновки. Бо всі ці справи є рішучо глибоко в свідомості широкого загалу українців, що з цеї свідомости чомусь не вміє і не потрапить витягнути відповідних **висновків** для практичного поступовання. На словах все, наче в мудрій книзі написано, але як прийдеться до діла, то чоловікові моторошно робиться приглядатись цьому.

Для прикладу згадати б тільки справу об'єднання і єдности української еміграції після другої світової війни. Всі здають собі з того справу, що внутрішнє розбиття, творення нових, відновлювання старих та взаємне поборювання поодиноких груп і партій тоді, як треба було всіх сил до боротьби з ворогами, накоїло стільки шкоди, що й самі вороги. Всі здають собі з того справу, що формальне об'єднання всіх українських груп і партій та практична єдність у визвольному змаганні народу є головними передовими успіху цих змагань. І на словах теж всі партійного „покою щире прагнуть", але на ділі дальше не всі „в один гуж тягнуть". Ми з увагою слідкуємо за розвитком цеї проблеми об'єднання української еміграції в Европі і мусимо ствердити, що як усі цього об'єднання бажають, так всі його теж утруднюють. Немає сумніву, що в напрямку об'єднання вже багато дечого зроблено і досягнено деякі результати. Останні повідомлення з Европи свідчать, що остаточне об'єднання поодиноких політичних груп і партій в одному політичному центрі мало б вже бути доконаним фактом і залишається ще тільки його відповідно оформити та завершити. А проте, в цих повідомленнях знову вичувається загрозу для єдности акції, що мала б бути логічним наслідком об'єднання форми. Ще заки вспіло прийти остаточне повідомлення про об'єднання, вже надходять „голоси" з обвинуваченнями, чому до того об'єднання не дійшло раніше та хто в цьому завинив. Так як мало є голосів щодо конкретної спільної акції для добра України в майбутньому, так багато їх про те, як це було в минулому. І кожний насвітлює минуле на свій лад, вибілюючи себе і обчорнюючи других. Заплуталися люди в своїх неуспіхах колись та вовтузяться з ними сьогодні, не бачучи їм ні кінця ні краю на майбутнє. При цьому забувається, що історію народу творить не партія і не група, але сам нарід і тільки на його конто записується однаково, як успіхи так і невдачі всіх партій і людей зокрема і разом взятих.

Звичайно, було би великою глупотою закривати помилки та неуспіхи, бо і з них треба вчитися, щоб робити краще, а не щоб їх повторювати. Тимчасом, серед українців ці речі перемінились в якесь зачароване коло та в справжне перпетуум мобіле. Тільки зарівнялися у відповідній мірі розбіжності між націоналістами, починається з черги їх всіляко поширювати серед та між іншими групами. Як перестали лаятись націоналісти, починають лайку гетьманці зі соціялістами і все в ім'я „історичної правди", якої не бачать, хоча вона в найбільшій і найстрашнішій формі поневолення придавлює всіх у великій мірі з вини цього розбиття українських сил та партійної боротьби і нетерпимости.

Ясно, що все це є у великій мірі наслідком самого ж таки поневолення, недолі та відповідної акції ворогів України. Бо навіть в найбільш згідливій сім'ї може дійти до сварні та непорозуміння, як в хаті не буде хліба, а тим більше, як не стане самої хати. Але українці позбудуться того, якщо за об'єднанням від партійного розбиття та гризні наступить теж єдність до праці і боротьби за краще майбутнє. Важливість і таємниця успіху лежить не тільки в об'єднанні партій, але головно в свідомості національної єдности та спільної відповідальности за всі успіхи і неуспіхи народу. Різниці думок в поодиноких справах, рівалізація в праці і змаганнях є не тільки допускаємі, але й побажані, якщо респектується загально прийняті етичні настанови рівалізації та підкоряється демократичним принціпам рішального права більшости. Власне під цим оглядом треба повести основне освідомлення українського загалу, бо без того не буде тривким і не матиме належної вартости теж саме об'єднання партій, що його може виповнити відповідним змістом тільки основна свідомість національної єдности та спільної відповідальности.

При цій нагоді і на цю тему напрошується справді найбільш повчаючий приклад зі споминів одного з найбільших державних мужів, якого видала історія, бувшого премієра Британії, Винстона Черчила. Він з найбільшою строгістю ставиться до себе самого та до своєї партії, але з найбільшим вирозумінням до всіх інших. Він цілком не закриває помилок і неуспіхів теж своїх партійних противників, але за ними всіми, він завжди добачує і находить відповідну причину та, головно, добру інтенцію. Це наставлення цього великого державного мужа проявилося і в його недавньому поученні для представників британських консерватистів, що їхали на відвідини до Америки. Черчил радив їм на цей час забути, що вони є консерватистами а при владі в Англії є лейбуристи і вважати їх тільки за англійців та свій уряд. „Як вернетесь, втрачене надробите" — додав Черчил на тему консервативної критики лейбуристів.

Яка велика різниця під цим оглядом між англійцями і українцями; така сама, як між долею та світовим положенням Британії і України. Воля й велич виростає насамперед в серцях та головах людей і опісля вона здійснюється на практиці. Якщоб ця воля і єдність, що є в серцях і душах українців, була теж в їх головах та в практичному поступуванні, тоді й доля України була б інша.

Скріпити силу української спільноти

У розмові з американцями неукраїнського роду доволі часто приходиться відповідати на питання: Скільки то є українців у Злучених Державах, скільки українських газет, фінансових інституцій, церков та як сильний суспільно-товариський і культурний рух?

Коли прийдеться українцеві відповідати на такі запити, то аж тоді приходиться робити правдивий іспит совісти з нашої праці чи занедбання в минулому. Коли бувало, перед другою світовою війною, ми їздили з протестами до Вашінгтону, то кореспонденти, довідавшись, що це український протест проти окупантів України, зараз ставили питання: В чиїм імени ви говорите? Скільки зорганізованих громадян ви представляєте?

Це питання, на яке приходиться часто теж і тепер відповідати, відноситься до нашої політичної сили в Америці. Як ви зорганізовані й політично та економічно сильні, тоді з вами рахуються; як незорганізовані, то з вами мало хто буде рахуватися. Для прикладу згадаймо лише останні жидівські свята Пасхи. З нагоди цих жидівських свят вислав послання й побажання жидам президент Злучених Держав, видавали їх губернатори стейтів і посадники міст. Український Великдень припадав цього року майже водночас з жидівською Пасхою. Але чи чув хто про якісь окремі привіти українцям збоку американських політиків?

Виходить, що число зорганізованих людей має вплив на уряд і на інші рішальні чинники. Це дається відчувати при різних нагодах, а в році президіяльних виборів прямо в вічі впадає. Тому треба і нам підходити до питання, як досягти такої сили, щоб з нею хтось рахувався.

Нема сумніву, що це можна осягнути лише дорогою постійної організації. Це зрозуміли перші піоніри українського збірного життя в Америці і тому тільки зусиль присвятили заложенні перших українських газет, з котрих донині втрималася „Свобода", яка з первісного двотижневика розрослася на щоденник. Повстання Українського Народного Союзу заокруглило на тодішні піонірські часи вимоги української іміграції. Пішло лише про збільшування зорганізованих членів У. Н. Союзу. У рубриці „Що писала „Свобода" перед 40 роками" передруковуємо часто згадки про давню працю над розвитком У. Н. Союзу, щоб її можна порівнати з теперішнім станом і розвитком Союзу, та щоб молода генерація знала, як ця перша народна установа в Америці розвивалася.

Коли взяти вісті зперед 40 років і порівнати із теперішніми вістями про організацію членів У. Н. Союзу, то можна ствердити, що не сталося так, як цього надіялися найсвідоміші піоніри нашої організації. Навіть, коли б узяти під увагу число членів в інших українських бенефітово-обезпеченевих організаціях, які повстали пізніше попри Український Народний Союз, то треба прийти до висновку, що наше громадянство під організаційним оглядом не дописало.

Український Нароний Союз по 55 роках свого існування не має ще навіть повних 50,000 членів. Що більше, порахуймо, а побачимо, що всі українські бенефітово-обезпеченеві організації мають ледве 75,000 членів.

Коли газета пригадує нам обовязок організування нових членів до У. Н. Союзу, то дехто бере це за рутину і каже: „Щось мусять редактори писати, а урядники щось мусять робити, бо це їхній обовязок". Одначе є багато „такого", що ніхто не „мусить" робити, а таки робить. Є роботи, які не є мусом, а випливом нормального, розумного життя, як от виховання дітей батьками, як підготова харчів хазяйками, як розбуджування **релігійного** життя для втримання моралі і т. п. До таких загальних обовязків належить теж обезпечення життя на випадок смерти або від нещасливих припадків, а теж і забезпечення громадського руху серед українців. Це таке природне, що над цим не треба навіть вести дискусії, а лише треба пригадати для вжитку свідомих людей, які стрічаються з ворогами національного українського життя й існування української нації у світі.

Приєднування членів до У. Н. Союзу це лише спосіб, яким пересічний громадянин українського роду може виявити свою діяльність і свою турботу про забезпечення існування й діяльности української громади на далеку мету і на найближчу майбутність. Якщо не буде посилення організаційного життя серед українців американської збірноти, то який інший спосіб остається для забезпечення будучности новим українським поколінням в Америці? Який інший спосіб остається спонукати до збірних постійних сходин громадян українського роду? Чи не найліпше це зробити тоді, коли українець чи його діти мають матеріяльний інтерес зійтися разом, а тоді можна пригадати й на інші цінності?

Загалом іде про те, щоб поширити зрозуміння великої ідеї української організації. Розкинені одинцем і без цілкої лучности, українці в Америці не можуть заімпонувати нікому. Злучені разом у вищу групу, з виразним ідейним напрямком і своїм пресовим органом чи органами, українці в Америці досягнуть того значення, яке їм згідно з їхньою чисельністю належалось би. До цього змагати — це „бизнес" цілого загалу, це ідейний „бизнес" кожної одиниці українського роду.

Коли українська спільнота візьме з такої точки теперішню кампанію за збільшення членства Українського Народного Союзу, тоді кампанія мусить покінчитися справжнім успіхом і постійним розумінням скріплення організації для престіжу української спільноти.

ПЕТРО МІРЧУК.

КОЛИ ГОРЯТЬ ЛІСИ
Оповідання з недавнього минулого.

5)

Дмитро повернувся в кімнату, напився гарячого молока та з'їв вівсяника, випивши з апетитом на мягко зварені яйця. Полякував гостинній господині за приняття і встав, щоб піти на нічліг.

— Заночуєте в хаті? — Звернулася господиня зі запитом до Сокола.

— Ні — відказав за Сокола Дмитро — У вас, як я помітив, є оборіг зі сіном. Там ми на сіні й заночуємо. Люблю спати на вільному повітрі. Та й безпечніше воно буде.

— Як ваша воля — погодилася господиня.

Побажавши доброї ночі, вийшли вони на подвіря та, видряпавшись на оборіг, зарилися в сіно. Гостинна господиня не забула дати їм коци та кожух свого чоловіка, щоб було чим накритися.

Після довшої мандрівки через кордон по горах та після нервового напруження при переході кордону, заснулося швидко і спалося дуже смачно. Свіже гірське повітря та запах сіна опянював обох і наводив на сплячих приємні сни.

Ніч промайнула так, що й не пробудився ніразу нікотрий. Світало, коли Дмитро прокинувся, зачувши якийсь гамір на дворі. Він виглянув з оборога і помітив на подвірі озброєний відділ. З несподіванки у його аж дух захватило. Повернув очі на Сокола і замітив, що той також не спав, а притиснувшись мітно до сіна, вдивлявся широко розкритими очима в несподіваних гостей.

— Гестапо! — шепнув Дмитро.

— Вони — притакнув Сокіл. — Їх тут звичайно ніколи не має. Пождімо, сподіюсь, що вони зараз пройдуть дальше.

Вони принишкли оба, не ворухаючись, і перемінилися в слух, наслухуючи.

Гестапівці розмовляли якраз з господинею.

— Кажу вам, що в мене немає нікого — запевняла голосно господиня. — Коли не вірите, прошу зайти до хати і роздивитися. Від учора до мене ніхто не заходив, навіть від сусідів.

— Ну, гаразд, — відказав їй польською мовою гестапівець. — Ми вам віримо, але подвіря таки докладно перешукаємо. Тільки пригадуємо вам, що коли б ви переховували втікачів та ворогів Райху, тоді і хижа ваша і клуня підуть з димом. А вам теж не надто приємний гостинець попадеться.

Він повернувся до своїх товаришів і дав їм наказ. Ті скинули машинові пістолі з плечей і окружили подвіря.

— Будуть шукати — озвався Сокіл.

Він витягнув з-під голови пістолю і, заглянувши до магазинка, відбезпечив замок. Дмитро теж сягнув по свою пістолю, приготовляючись до оборони. Аж враз йому стала перед очима гостинна господиня і її молода доня, що про неї згадувала при вечері вона. Він усвідомив собі, що після їхньої оборони прийде кара, жорстока і безоглядна, якраз на оцих людей, що приняли їх зі щирим серцем. В першій хвилині, побачивши гестапівців і пригадавши собі понурі, тюремні стіни, марево слідчих тортур та загрозу смерти, рішився був не віддаватися за ніяку ціну живим у руки ворога. Ощадно, розсилаючи в гостинці ворогові свої револьверові набої, думав він оборонятися перед ними до останнього набою, залишаючи останній для себе. Та тепер він змінив свою думку. Свідомість небезпеки, що зависне над господинею, якщо він боронитисиме, казала йому відмовитися від оборони. Стиснувши щераз в руці свою пістолю, він шепнув Соколові:

— Нам боронитися не вільно, бо тоді убють господиню і спалять ціле господарство. Мусимо здатися добровільно у їхні руки. Пістолі треба сховати.

Обережно, щоб не звернути на себе уваги гестапівців, а при тому в гарячковому поспіху, стали вони запорпувати, як можна глибоко в сіно пістолі та набої. Часу ще стачило на те. Коли над ними показалася голова гестапівця, що з пістолею в руці підсувався сюди по драбині, вони лежали вже спокійно, наче б то затоплені в глибокому сні.

— Генде гох! — гукнув гестапівець. Кинувшись удавано від несподіванки, вони оба піднесли руки вгору.

— На-діл! — впала команда.

Слухняно зійшли оба на-діл.

— Авсвайзе!

Дмитро та Сокіл сягнули до карманів і витягнули свої папери. У них були виказки, які ствердживали, що оба вони мешкають у Львові та займаються торгівлею.

— Що ви робите тут? — спитав їх командир відділу.

— Вибрадися в гори розглянутися, чи не можна з'організувати тут доставу бриндзі та овечої вовни — виснив Дмитро. — Збладили, забрали пізно в ніч сюди і побачивши сіно, зарилися в ньому, щоб виспатися.

Командир оглядав уважно документи з усіх сторін та міряв з-під лоба обох недовірчивим поглядом. Один із гестапівців тим часом перевів при них особисту ревізію. Провірено їм кишені та кожний рубчик убрання, наказавши скинути теж черевики. Одначе не знайдено нічого підозрілого. Командир витягнув з кишені записник, переглянув там уважно свої записки, подивився на якісь знимки, що мав у записнику, і крутнув невдоволено головою.

— Це таки не вони — буркнув він. — Але й тих пташків залишати так не можемо. Візьмемо їх на станицю, а там побачимо.

— Форверц! — закомандував він обом заарештованим.

Їх пущено поперед себе, а позад них ішли гестапівці, з готовими до стрілу машиновими пістолями. Про втечу годі було й думати. Треба було слухняно йти, куди їх вели.

(Дальше буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ОСТАННЯ ПРИГАДКА

Зприводу концерту Українського Національного Хору в Тавн Гол.

Під кінець травня і на початку червня в Ню Йорку відбудуться дві великі українські мпрези; Концерт Українського Національного Хору під проводом проф. Юрія Кириченка в Тавн Гол вже сьогодні, в суботу 22-го травня в год. 8:30 ввечорі, та Шевченківська імпреза української молоді митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, що відбудеться в неділю, 6-го червня, в залі Скул Оф Фешин Дизайн при 24-тій вулиці в Ню Йорку. Обидві ці імпрези, яким ми вже досі віддали так багато уваги і місця в цьому щоденнику, ставляють свідомість та почуття обов'язку місцевої української громади перед великим іспитом. Своїм ставленням, отже своєю участю в цих імпрезах українська громада Ню Йорку і околиць виявить, чи і скільки зрозуміння вона має до труду і зусиль тих, що намагаються здобути увагу до українського імені та до української справи на американській землі. До Шевченківської імпрези нашої молоді ми ще повернемо. Сьогодні хочеться ще в останнє звернути увагу на концерт українських народних пісень Українського Національного Хору під проводом проф. Юрія Кириченка в Тавн Гол.

Концерт, як це вже без сумніву мусить бути відоме кожному, хто лише інтересується українськими імпрезами, відбудеться вже сьогодні. Це не є звичайний концерт, що його можна почути якусь там кількість разів в більшості громад та при кожній нагоді. Особливого значення цьому концертові надають три окремі обставини:

1. Концерт дає Український Національний Хор, що має всі дані на те, аби стати репрезентативним українським хором в Америці, як це колись був Хор покійного проф. Кошиця, до традиції якого теперішній Хор міг би нав'язувати своїм керівником та деякими співаками. Дальше, Концерт вже не є зв'язаний з будьякою спеціяльною імпрезою будьякої організації, чи товариства, але є концертом сам для себе загального значення.

2. Концерт відбудеться в Тавн Гол, отже в репрезентативній залі Ню Йорку, яка зарепрезентованого там мистецтва не тільки не зупиняє в своїх чотирьох стінах, але навпаки, гучномовцями публичної фахової оцінки розносить її далеко не тільки по Америці, але й по цілому світі.

3. Концерт призначений не тільки для української, але й для загальноамериканської публики.

Дірігент Хору, проф. Кириченко та його хористи доложили багато зусиль, труду і праці, щоби цей концерт приготовити і з ним виступити. Хто визнається в цих справах в Ню Йорку, той знає теж, що це не є жоден „бизнес" в дослівному розумінні, що до такого концерту заохочував би. Тут на першому місце є бажання і свідомість обов'язку причинитися до виведення української культури в широкий світ, до возвеличення українського імені. Власне під цим оглядом необхідна велика співпраця та піддержка збоку українського загалу. Без огляду на те, скільки найдеться таких американців, що матимуть бажання послухати українського концерту, залю повинні виповнити українці, бо місця цілком певно вистачить для всіх. Дальше, треба пам'ятати, що концерт в Тавн Гол це не є того роду українська імпреза, на яку зі звички люди приходять з одногодинним запізненням. Концерт почнеться точно і теж точно повинні всі прийти, щоб опісля не турбувати інших та не вводити замішання шуканням місць тоді, як хор на сцені співає.

Українська громада в Ню Йорку здає сьогодні свій культурний іспит в Тавн Гол, в годині 8:30 ввечорі; здає його на сцені і на залі. Хочемо вірити, що цей іспит буде успішний, так як того вимагає наша честь та наше положення і наші потреби.

пб

ІНГРІД БЕРГМАН подивляє шведську ляльку на виставі Інформаційного Центру Організації Об'єднаних Держав при 44-ій вулиці і 5-ій евню в Ню Йорку. Фільмова зірка відвідала виставу ляльок в народних костюмах 58 націй, членів ООД.

Ню Йорк в допомогу голодним

В Ню Йорку ведеться тепер інтензивна кампанія за збіркою 6,6000,000 долярів на цілі Американської Заморської Допомоги та Апелю Об'єднаних Націй для Дітей, до яких — як відомо — алежить, разом з 26 іншими великими американськими допомоговими організаціями, теж наш Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Ця Американська Заморська Допомога та Апель для Дітей ведуть тепер в цілій Америці кампанію за збіркою 60,000,000 долярів на допомогові цілі головно дітям в інших країнах. 500,000 долярів з цеї загальної збірки мав би одержати на свої допомогові цілі теж наш ЗУАДКомітет. По всіх містах створено комітети для переведення цеї збірки та призначено квоту, яку необхідно зібрати. Почесним предсідником нюйорської кампанії є сам мейор В. О'Дваєр. Для успішного переведення збірки влаштовуйеться всілякі імпрези, головно культурно - мистецькі. Одна така імпреза відбудеться в найблищий вівторок, 25-го травня ввечорі в Медісон Сквер Ґарден, на якій будуть заступлені всі роди мистецтва та у виконанні якої візьмуть участь світової слави артисти сцени, екрану, радія, клюбів і т. д. Імпреза, керівником якої є Ірл Вилсон, відбудеться під назвою: "Command Performance".

Білети на цю доброчинну імпрезу можна вже набувати в: Hotel Astor, room 170; Madison Square Garden, Rivoli Theatre, 49 St. & Broadway; Appeal Basket Display in Times Square.

ЧАС НА АКЦІЮ

В атмосфері недалекої можливости війни між демократичним Заходом і тоталітарним большевицьким Сходом заметушились не тільки генеральні штаби загрожених потуг і їх союзників, але й приятелі чи представники різних тепер поневолених народів. І в Вашингтоні і в Лондоні діють „уряди", представництва, чи приятелі Польщі, Румунії Мадярщини, Чехословаччини, Болгарії, Югославії й інших країв, працюючи для визволення своїх народів. Працюють і представники та приятелі білої Росії, або „демократичної" Росії. **Але ні поляки, ні москалі, ні румуни, ні мадяри не зрікаються українських земель. Вони всі жадають границь зперед 1939 р. для своїх у майбутній війні визволених країн.**

Як „демократичні" москалі, так і поляки вже чваняться деякими успіхами в своїй пропаганді в Вашингтоні й Лондоні та мають надії на ще більше успіхи. І будуть це мати, **якщо з української сторони не буде поведена енергійна протиакція.** Цю протиакцію мають повести Український Конгресовий Комітет, Комітет Українців Канади, Секретаріят Пан-Американської Української Конференції і врешті при їх допомозі створений світовий український політичний центр.

Щоб згадані вгорі наші представництва могли виконати свої тяжкі завдання, треба, щоб усе українське громадянство в Америці дало щедрі жертви на фонд Політичної Акції для Допомоги Визволенню України.

В справі цего фонду вже вислано 1,500 листів до всіх наших громад і товариств. В нашій пресі поміщено вже кілька закликів. Розіслано вже біля 1,000 збіркових ліст. Вислано окремі просьби до професіоналістів і бизнесменів. Значить, підготовча праця зроблена. **Тепер черга на акцію тих, що одержали просьби й збіркові листи, а також на жертвенність усіх свідомих наших громадян.**

Від того, як наше громадянство відгукнеться на заклик в справі збірки 50 тисяч долярів на Політичну Акцію для Допомоги Визволенню України, **від зібраної суми грошей буде залежати сила й успіх української протиакції проти московських і польських затій.**

Чи Ви вже зложили свою жертву, справді щиру й гідну тої мети, для якої взиваємо до жертв?

За Український Конгресовий Комітет:

С. Щумейко, голова;
Б. Катамай, упр. камп.;
Д. Галичин, касієр.

Всі листи й жертви просимо слати на адресу:

Ukrainian Congress Committee of America
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

П. С. Коли б Ви бажали збирати жертви на цю ціль, просимо зголоситись по збіркову лісту. Просимо подати нам імена й адресу українських професіоналістів і бизнесменів в Вашій громаді, до яких ми повинні б вислати окремі просьби в цій справі, щоб ми їх не поминули.

АВСТРІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ КОШТІВ ОКУПАЦІЇ.

Відень, 21 травня. — Австрійський уряд проголосив вчора свій протест проти коштів продовжуваної окупації цеї країни воєнними переможцями. Уряд стверджує, що дальша окупація Австрії взагалі не має ані правного, ані реального виправдання, а кошта окупації руйнують господарство цеї зруйнованої вже війною країни. Австрійський протест відноситься тільки до Совєтів, бо американці не тільки не перебувають в Австрії на австрійський кошт, але ще й самі платять австрійцям за те, що їх бережуть від большевизму.

ТОВАР ВАРТОСТИ $400 ЗВІЛЬНЕНИЙ ВІД ОПЛАТИ МИТА — ДЛЯ ГРОМАДЯН.

Вашингтон. — Департамент скарбу оприлюднив, що вже тепер є звільнені від оплати мита товари вартости $400, коли їх привозять з собою американські горожани при вступі на американську землю. Досі були звільнені від митної оплати товари вартости до $100, а тепер додано ще дальше звільнення мита. Одначе нове звільнення в сумі $300 важне лише тоді, коли громадянин виїздить закордон не довше ніж на 12 днів і не частіше як раз на пів року. Звільнення до $100 важне для кожного випадку.

СИН СОВЄТСЬКОГО „ГЕНЕРАЛІССІМУСА" ГЕНЕРАЛОМ.

Американська преса репродукувала з совєтського журналу „Огоньок" фотографію генерал-майора Василя Джуґашвіллі, як він керує літаком під час першо-травневої паради в Москві. Генерал Джуґашвіллі є сином „генераліссімуса" Сталіна і це одна з перших його фотографій, що появилися в совєтській пресі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

З нагоди Христового Воскресення на УПА.

Свято Христового Воскресення стало таким важним традиційним святом серед українського народу, що воно, як своїми релігійними так і народними обрядами, є одним з найважніших лучників, який споює українців на цілому світі в одну родину. Тому поздоровлення „Христос Воскрес" получене в деяких околицях з цілунками, а всюди получене з дарунками „писанки". Коли до того додати ще слова Воскресної Утрені: „і тим, що ненавидять нас, простім всі гріхи", то з цим получена теж і висока ідея збратання на підставі змагань до кращої майбутности та забуття наших недомагань у минулому,

Серед такого настрою святковано цього року Свято Воскресення у нашій громаді. З цеї нагоди наше допомогове товариство „Запорозька Січ" ухвалило на внесення громадян С. Чопика і Д. Пащака на допомогу визвольним змаганням і перестати її на допомогу хворим членам Української Повстанчої Армії, на харчі й ліки. Цю своєрідну писанку в сумі $156 поручено вислати підписаному. Це товариство складається в подавляючій частині з членів У. Н. Союзу, як старших так і молодших, а тепер уже вписались до нього і ново прибувші іміґранти зі скитальщини.

М. Давискиба.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З життя української еміграції в Европі

ВІДЗНАЧЕННЯ В ГАННОВЕРІ П'ЯТНАДЦЯТИРІЧЧЯ ГОЛГОТИ УКРАЇНИ (1933—1948).

Хоча попередні дні у Ганновері були похмурі, непривітні й холодні, але в неділю 11. квітня вже зранку сонце весело сіяло на небі і день обіцяв бути якнайкращий.

До укр. автокефальної православної церкви, що міститься за 2½ кілометри від табору (в самому таборі ім. Лисенка церква в розпорядженні соборноправників) надійшли сотні таборян — і православних, і греко-католиків — та прибули з вінками делегації від скитальців-українців з інших сусідніх міст: з Ґеттінґену, Ґосляру, Брауншвайґу, Мунстерляґеру, Ґоденау, Норттайму, Дельменгорсту, Білефельду тощо.

Деякі делегації дуже численні. З Ґеттінґену, наприклад, прибуло 120 осіб. Між іншим, одна велика делегація з 65 осіб, що везла з собою велику кількість вінків із Галлендорфу, як зясувалося пізніше, не доїхала до Гановеру через те, що авто попсувалося в дорозі...

Окрім делегацій від різних українських громадських організацій, прибула братська делегація від скитальців-естонців з вінком, на ленті якого написана була присвята чотирма мовами: естонською, українською, англійською і німецькою.

Коли пів до десятої закінчилася церковна відправа й панахида, маса народу, що зійшлася до церкви, ніби змовившися, почала виносити вінки на вулицю й ставати в ряди.

Попереду стали з трьома терновими вінками, які символізували Голготу, що її зазнала в 1933 р. Україна. Далі — 38 інших вінків.

Ленти коло вінків вкриті написами. Це — короткі скарги до Бога, до совісти всього людства на нелюдів, на організаторів страшного злочину, на винищувачів семи мільйонів людей...

Мовчки й безшумно, з непокритими головами, з суворими обличчями вся ця майже тисячна маса скитальців стрункою колоною посунула вперед і вилилася на одну з головних магістралів Ганноверу — на Подбельську вулицю, розтягшися на цілий кілометр.

У кожного на грудях невеличка картка-значок, а на ній: дата (1933-1948), тризуб, і навскісна чорна траурна смуга... Це молодь рознесла й роздала їх усім учасникам походу.

У зразковому порядку, в наслідок самодисципліни й самоорганізованости, без шуму й зайвого гомону рухається ця жалібна процесія...

Німці здивовані.

Вони виглядають з вікон, виходять на балкони, відчиняють двері. Прохожі зупиняються і часто запитують про щось найближчих до себе демонстрантів...

Та ось хтось привіз на велосипеді надруковані на ротарі короткі летючки англійською й німецькою мовами і щедро роздає їх чужинцям. А в тих летючках — інформація про ту трагедію, що її пережила Україна в 1932-1933 р., бувши відгороджена від світу залізною заслоною...

Цілу годину іде вулицями оцей незвичайний суворий, мовчазний похід... І в тому мовчанні відчувається приглушений гнівний протест тисячі сердець. Протест і гнів проти нелюдів, які спокійно й розмислено заплянували й здійснили страшний злочин: силою одібрали у селян хліб і знищили створеним голодом мільйони людей.

— Для чого?

Лише для того, щоб зломити пасивний опір українського селянства, яке не поспішало до колгоспів...

Серед учасників цього походу багато таких, що самі пережили всі жахи того терору-голоду; багато таких, що втратили тоді своїх рідних, своїх близьких, своїх друзів...

Прийшовши до укр. греко-католицької церкви, де щойно розпочалася служба Божа, процесія склала на символічну братську могилу, яку молодь наспіх створила під церквою, усі принесені вінки.

Німець-фотограф метушиться й старанно фіксує певні моменти на плівці.

Одночасно з цим у самому таборі інша група українців в кількости двох - трьох сотень, яка не брала участи в поході через місто, вийшовши з своєї таборової церкви, коло іншої символічної братської могили на таборовому майданчику, на яку вона поклала щось із вісім вінків теж слухає панахиду по тих же жертвах голоду...

Мовчазна демонстрація якоїсь тисячі українських скитальців на вулицях Ганноверу це ще одно свідчення для суду історії й світової громадськости про той злочин, що його зроблено було на Україні за важкою, зачиненою перед світом брамою.

Світ мусить знати і буде знати правду про 1932-1933 рік на Україні!

Мит. Срібляньський.

Робітничий рух в Америці

ПОЧАТКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

(П'ята з серії статтей про історію робітничого руху на основі матеріялу державного департаменту праці).

В період гострої боротьби між робітничими юніями та підприємцями, в часі депресії 70-х років, серед робітництва почались суперечки про форму загальної, ціло-краєвої організації. Сперечалися про те, чи така організація має охоплювати всіх робітників, без огляду на професію, чи має охопити вже істнуючі юнії професійних робітників.

Це питання виникло в наслідок поширення робітничих рядів великою кількістю нефахових робітників. Серед них було чимало імігрантів, які прибули до цеї країни в часі швидкої індустріялізації та поширення території на заході після громадянської війни.

„Лицарі Праці", ограніцазія, що мала значний вплив в 1880-х роках серед робітництва, пропагувала створення ціло-краєвої організації, де були би заступлені всі робітники, з місцевими робітничими юніями, безпосередньо звязаними з нею.

Організація „Лицарі Праці" була створена Ю. С. Стевенсом як місцева юнія робітників готового одягу в Филаделфії, в 1869 році і існувала потайки, аби не попали в чорні списки працедавців ті, що до неї належали. Спочатку ця організація зростала дуже повільно. На першім з'їзді, що відбувся щойно в 1878 році, Стевенса вибрано „Великим Мастером". В 1879 році його місце зайняв Теренс В. Повдерли.

„Лицарі Праці" старалися досягнути намічених цілей мирним шляхом, підкреслювали значіння освіти, стояли за арбитражним розвязанням суперечок, мали метою створення кооперативного способу громадського життя. Пропагуючи юніонізм, вони приймали до своєї організації всіх робітників — чоловіків і жінок, фахових і нефахових, фармерів і ремісників. В своїй програмі мали домагання 8-годинного дня праці, були проти праці дітей та вязнів, намагалися творити кооперативні майстерні, домагалися, аби громадські заклади належали народові.

Хоч „Лицарі Праці" спочатку були проти страйків та бойкотів, проте найбільших успіхів досягли тоді, коли почали користуватися страйком як зброєю в боротьбі за свої домагання. Одним з їх найбільш важних і впертих страйків був страйк проти залізничої компанії, на чолі якої стояв один з найбільших капіталістів того часу — Джей Ґулд. Після успішного закінчення страйку „Лицарі Праці" придбали тисячі нових членів. В 1886 році мали 700,000 членів.

На той час виступила на полі робітничого руху друга організація, що мала основою юнії фахових робітників. Створення її передбачалося ще в 1881 року. Того року шість великих ремісничих юній, під проводом Самюела Гомперса Гомперса та Адольфа Страссера, з юнії цигарових робітників, відійшли від „Лицарів Праці" та разом з іншими робітничими організаціями створили Федерацію Організованих Професій та Робітничих Юній. В 1886 році ця організація злялася з окремим конгресом ремісничих юній і нова організація стала називатися Американська Федерація Праці.

Американська Федерація Праці була лігою самоуправних професійних юній, під доглядом центральної управи. Вона була створена з краєвих юній, але до неї входили також міські професійні організації та стейтові федерації праці. З місцевих юній входили до неї безпосередньо тільки такі, що не були організовані в ціло-краєві організації.

Американська Федерація Праці переводила чисто професійну політику. Змагалася за професійну солідарність, боролася за ліпшу оплату праці, за скорочення дня праці та за ліпші умови праці. Першим головою був Самюел Гомперс. На цьому становищі він залишався (за виключенням тільки одного року) аж до смерти в 1924 році.

В 1886 році Американська Федерація Праці мала 18,000 членів, за 12 років число членів збільшилося двічі. Найбільший розквіт організації „Лицарів Праці" припав на 1886 рік. В травні того ж року вони стали рішуче домагатися 8-годинного дня праці і влаштовували демонстрації по цілій країні. В часі демонстрації на Геймаркет площі, в Шикаго, хтось кинув бомбу. Це приписали анархістам. Чотирьох анархістів повісили, трьох посадили до вязниці, хоч доказів проти них не було. За шість років після того їх всіх визнано невинними. Тих, що сиділи у вязниці випустив на волю ліберальний губернатор стейту Іллиной — Джан П. Алтґелд. Від першого громадського обурення потерпіла організація „Лицарів Праці". Кількість членів зразу впала, не тільки з цеї причини, але також тому, що провідники організації не мали певної, практичної програми.

Дві конкуренційні організації — „Лицарі Праці" та Американська Федерація Праці — кілька разів намагалися дійти до порозуміння між собою, але ті спроби були безуспішні і з 1890 року перша організація перестала бути впливовою в робітничім русі.

На протазі трьох десятків років, з 1890 року, Американська Федерація Праці закріплювала свої позиції головної федерації американських робітничих юній. Але спочатку їй довелося боротися з сильною опозицією збоку великих корпорацій.

(В пятій статті буде мова про період індустріяльних суперечок та посилення позицій організованого робітництва в Америці).

Зґальна Рада.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ, 1948).

Филаделфія, Па. — А. Мельник $5, Тов. Укр. Амер. Горожанок, відділ 41 СУА, вкладка 10, С. Михоль 7, І. Савчин 10.
Патсвил, Па. — В. Опавка $5.
Честер, Па. — Українська Американська Ліга, вкладка $10.
Ковцвіл, Па. — о. І. Врублевський $5.
Бренчдейл, Па. — Анна Кундрат $5.
Ембридж, Па. — Тов. св. Николая, відділ 276 УНС $25.
Алтуна, Па. — Тов. Непорочного Зачатія, вкладка $10.
Питстон, Па. — І. Мазур $10.
Вилкс-Бері, Па. — Бб. Трьох Святих, вкладка $10.
Істон, Па. — І. Дашій $5.
Мейфілд, Па. — Бр. св. Василія, вкладка $10.
Літсдейл, Па. — Бр. св. Петра і Павла, від. 83 УНС $10.
Ірі, Па. — І. Ліхач $10.
Ранкін, Па. — З. Савчин $5.
Ойл Сіті, Па. — Відділ 25 (Олекса Бурак), вкладка $10.
Ню Йорк, Н. Й. — Український Демократичний Клюб $100, Жіночий Відділ УДК, відділ 4 СУА, вкладка 10, Жіноча Поміч, від. 3 СУА, вкладка 10, Леополд Ленчук 25, А. Кушля 5, І. Козур 5, М. Малетич 5, М. Призванський 5, М. Зарицька 5, Н. Стешин 5.
Бронкс, Н. Й. — А. Макущак $5, п-ні Барон 5.
Асторія, Н. Й. — Бр. св. Николая, від. 5 УНС, вкладка $10.
Савона, Н. Й. — П. Бойчук $5.
Бофало, Н. Й. — Союз Укр., відділ 49 $437.50, а то: Союз Українок з каси 50; Сестрицтво Непорочного Зачатія, Блекрак, Н. Й., 50; по 25: Американський Укр. Горожанський Клюб; Бр. св. Николая, Микола Снайчук, Стефан Паньків; І. Соломон 10; Жіночий Відділ Пост 6245 8; по 5: М. Дулінавка, М. Костецка, о. В. Козоріз, Г. Плотиця, С. Руда, В. Рудик, О. Слотюк, В. Снайчук, Д. Стефанюк, С. Сидорович, І. Сидорович, Р. Вайда, Вартинович, П. Володка, П. Замойський; В. Губатий 4; по 3: К. Блакита, С. Боднар, В. Горгота, Ю. Кручко, М. Муціквський, А. Зліпко, С. Заремба; по 2: В. Бень, М. Бабала, О. Блідий, І. Боссе, С. Бумбар, І. Чанда, Ю. Децик, І. Дісик, М. Фларйон, І. Ґуд, п-ні Ґреч, С. Гнатишин, С. Ганиц, І. Гуцул, І. Грицай, С. Куш, С. Коваль, І. Кордупель, Косовський, П. Кіналь, Г. Кульчицка, Д. Колотило, А. Климко, О. Кілин, І. Когут, П. Кіналь, М. Коршиловський, М. Леськів, П. Левандюк, І. Лукаш, М. Лещук, М. Левицький, П. Лютий, І. Ленський, В. Муціківський, І. Міхалович, Т. Новосядлий, Т. Новадлий, О. Нагорний, П. Пастернак, І. Пастернак, В. Романович, П. Снайчук, С. Снайчук, П. Сукмановський, М. Сукман, М. Сорока, Ю. Слободян, Л. Стець, І. Тарчанин, Д. Тарасовський, М. Вітрова, В. Волошив, І. Заремба, І. Бумбар, Ю. Барон, І. Була, С. Бакалик, В. Боднар, В. Боровець, С. Боднар, Г. Бумбар, М. Браніцкий, Й. Бакалик, Д. Бакалик, С. Бакалик, п-ні Баліцка, п-ні Борк, І. Біляк, М. Боднар, п-ні Цешковська, Г. Цьопик, Ю. Ціцірик, А. Еванс, Ю. Фурлет, п-ні Ґурська, К. Ґраф. Р. Ґрифин, Т. Ґреч, І. Ґах, Е. Ґлінський, п-ні Ґричко, п-ні Гупкович, М. Гомен, О. Ґлучій, п-ні Горошко, Г. Гойсек, Г. Кіналь, Карпінський, Т. Кузина, К. Коверко, М. Кордупель, Р. Купчак, С. Куземський, І. Кухаришин, Л. Коваль, В. Коваль, І. Кіналь, М. Кавалір, А. Климко, Ф. Курдзель, М. Коверко, С. Кравчишин, А. Кручо, С. Ковалів, Ковалів, О. Кот, п-ні Качор, п-ні М. Лукас, С. Лукас, В. Лещук, М. Луцишин, П. Макара, п-ні Мовчан, М. Матвійків, Ф. Матвійків, Ю. Метельский, І. Мелеш, А. Максим, В. Миськів, М. Мул, С. Макух, Н.Н., В. Новосядлий, М. Новадлий, Т. Новосядлий, П. Новадлий, І. Павловська, П. Перожак, П. Пуцяк, Г. Палінський, Д. Паньків, М. Рецер, М. Роль, Ф. Рудик, М. Рудик, А. Рудик, Х. Руда, В. Ребізант, Т. Слабак, Х. Семак, І. Смолінський, І. Сиґловий, І. Самуляк, Г. Сукмановський, В. Савчук, Й. Скоблярчик, Я. Смолинський, А. Смерека, І. Сукман, М. Савчук, П. Судин, В. Самуляк, Е. Сеніцкий, І. Семак, Ю. Сиґловий, Е. Тимкович, І. Урбанський, С. Войтович, С. Вальніцкий, М. Вальніцка, І. Володка і М. Володка; дрібними 1.50. Разом 537.50, з того ЗУАДК одержав 337.50 в 200 вислано до Укр. Катол. Комітету.
Ютика, Н. Й. — Петро Ликтей збірка на парохіяльнім підприємстві $39.45. Зложили. М. Фалінський 6; по 5: П. Ликтей, І. Велітович, М. Слободян; по 2: К. Книгніцкий, А. Фалінська; по 1: Д. Яремович, С. Войтович, п-ні Читайло, В. Мотиль, М. Сороковська, Т. Гасюк, М. Дановяк, мол., С. Мельник, С. Романяк, К. Кохнюк; дрібними 3.45.
Нюарк, Н. Дж. — Організація Матерей і Дочок, вкладка $10; відділ 371 УНС, збірка проголошена в Свободі 37.
Бейон, Н. Дж. — Й. Кобрин $5.
Випани, Н. Дж. — Провидіня відділ 43 $10, В. Гвоздь 5.
Кемден, Н. Дж. — Й. Мазепа $15.
Милвил, Н. Дж. — Ева Зенчук $12.
Джерзи Сіті, Н. Дж. — С. Ґабрилович $10.

(Докінчення буде).

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

OFFICES OF THE UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE:

1) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.** 65 De Long Building, 13th and Chestnut Sts., Philadelphia 7, Pa. Tel.: Pe-5-5367.
2) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.,** Food and Welfare 847 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa. Phone: Market 7-7263.
3) **United Ukrainian American Relief Committe, Inc.,** Ladies Auxiliary, Unitarian Collection Warehouse. 31 E. 35 St., New York 16, N. Y.
4) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.,** Reception Center UAUOrganizations New York. 11 E. 7 St., New York 3, N. Y.
5) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.,** Bismark St. 20. Munich, Germany.
6) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.,** Lugensland 1/2, Frankfurt a/M. Germany.
7) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.,** Residenz Platz 1. Salzburg, Austria.
8) **Comite Uni Americo-Ukrainienne** (own building) 13 rue Taine Paris 12. France.

WAREHOUSES:

a) **Unitarian Collection Warehouse,** (clothing) Ukrainian Relief 31 E. 35 St., New York 16, N. Y.
b) **Food and Welfare Committee** (food) 847 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
c) **United UARC Warehouse IRO** Munich — Pasing, Germany.
d) **United UARC Warehouse IRO** Grodig-Salzburg, Austria.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУВАННЯ

Ч. 15857. ПОЛІЩУК ОЛЬГА, яка приїхала до Зл. Держав Америки 28. лютого 1947, хай зголоситься негайно до ЗУАДКомітету в дуже важній справі на адресу:
U. U. A. R. C.
P. O. Box 1661,
Philadelphia 5, Pa.

ЧАБАН МЕТОДІЙ з Німеччини відшукує односельчан з села Ракітнової, Марківська волость: БІЛЕЦЬКОГО ВАСИЛЯ та ГРЕКІВ ВАСИЛЯ. Хто про них знає, або вони самі, прошу писати на адресу:
SERGIJ SHLOPAK,
3701 Fessenden St. N. W.
Washington 16, D. C.

АННА БИЧКОВСЬКА, дочка Івана, шукає тітки МАРІЇ ГИНДА, з села Розділівці (Rozdziałowiec), пов. Рудки. Пошукувану прошу зголоситися на мою адресу:
L. PETRASHEK
239 Lewis St., Bridgeport, Conn.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 19. травня 1948 року помер у 52. році життя

ВАСИЛЬ СТАРИНОВСЬКИЙ,

член Бр. св. О. Николая, від. 5 У. Н. Союзу в Асторія, Л. Ай.

Покійний приступив до Союзу в 1932 році. Походив зо села Добрівляни, пов. Бібрка, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію, дочку Гелен і два сини: Миколу і Мирослава.

Похорон відбудеться 22. травня з дому жалоби при участи членів і члениць, кревних і знайомих до укр. катол. церкви Чесного Хреста, а відтак на цвинтар св. Михаїла в Асторії. — В. Й. П.!

П. Барнич, секр.

Дня 20. травня 1948 року в Ню Йорку помер у 40. році життя

Ксофіяр Френк Еренберг

Похорон відбудеться в понеділок рано, в годині 9-тій, з похоронного заведення Петра Яреми 129 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ РЕАЛЬНОСТИ

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 1849. Помилка щодо особи.

Коли Тарзан, який ішов слідами Тоглата, почув тихий оклик Криса, він звернув свої кроки в тому напрямі.

З силою велетня він усунув каміння, яке придавило свою жертву.

Не знайшовши поломаних костей, малпочоловік підняв Криса на свої плечі.

„Кунгу... в цю сторону" замуркотів вправляч звірів, а Тарзан, думаючи, що він мав на думці Тоглата, пустився в цім напрямі.

Міжтим Тіна, розгублена в лісі, побачила у віддалі Тоглата. Вона теж взяла його за Кунґа.